

“Aşkla masalın birbirine çok benziyor, ikisi de mantık dışı”

Ahmet Ümit'in yeni kitabı *Bir Aşk Masalı*, insanlığın en yüce duygusu olan aşkın doğasını anlamaya dair bir hikâye

Ahmet Ümit'in *Bir Aşk Masalı* (YKY) adlı 25'inci kitabı, beş kitadaki, beş

prens bir gece aynı rüyayı görüp rüyalandaki kadına aşık olmaları ve onu bir bilinmezde arama yolculuğunu anlatıyor. Masal türündeki bu kitabın sonunda erkeklerin sözde aşkları için yapıp ettiklerini, aşkları için bir kent bir yuva kuracakken o yuvayı nasıl bir zindana çevirdiklerini, erkeklerin sevmeyi bilmediklerini

anlatıyor. Daha fazlası Ahmet Ümit'le söyleşimizde, **Bir Aşk Masalı 25. kitabınız ama bir yandan da üçüncü masalınız. Niye masal yazmayı tercih ettiniz?**

Aşkla masalın birbirine çok benzediğini düşünüyorum. Mantık dışının somut örneği aşktır. Bir Başkomser Nevzat romanı yazsaydım bunun kuralları var. Mantıksız hiçbir şey söyleyemem ama masalda da aşkla da böyle bir şey yok. Bu masalda bir balına insanları kurtarabiliyor, bir yılının sırtında yolculuk yapabiliyordun.

“Aşk büyülüdür...”

Yani kendinizi daha özgür hissetmek için masal yazdınız...

Hem daha özgür kılmak için hem de daha naif anlatmak için. Ben bir roman yazsam ve beş devlet adamı bir gece aynı rüyayı görüp bir kadının peşine gittiler desem hadi canım derler ama bir gece beş prens aynı rüyayı görüp bir kızın peşine gittiler dediğim zaman daha büyüü. Aşk büyüü lü kü n k ü .

Her zaman mı büyüü peki aşk?

Aşk deyince akan sular duruyor, hepimiz güzelleşiyoruz, hepimiz iyi insanlar oluyoruz diye düşünür. Bence tam tersi, çirkeleşiyoruz, katil oluyoruz. Ben aslında bu masalda aşktan yola çıkarak bir insan eleştirisi yapmak istedim.

Siz yazacağınız konu ne ise ona uzun uzun çalışan bir yazarınız. Bu kitapta neye çalıştınız?

Masalları inceledim hem Doğu hem Batı masallarını. Bir de bu masalda birçok

edebi metne gönderme var aslında. *Don Kişot'a*, *Bir Bir Gece Masalları*, *Mantık'ta-Tayr*, *Moby Dick*, *Vahşetin Çağrısı*, *Be-yaz Dış...* Bu kitabı yazarken aslında çocukluğuma bir yolculuk yaptım. Annem inanılmaz bir masal anlatıcısıydı. Annemi 13 yıl önce kaybettim ama bu kitabı yazarken de adeta yanımdaydı ve bana yol gösteriyordu. Bu kitap anımla yeniden buluşma sağladı.

“Aşk aslında bir tür kölelik”

Beş kelam var Kararlılık, cesaret, tutku, iyilik ve hepsinden önemlisi özgürlük. Aşkla bağlantısı nedir bu kelimelerin?

Aşk dediğimiz şey aslında bir tür kölelik. İki taraf da gönüllüyle kimsenin bir şey demeye hakkı yok. Ama taraflardan birinin istemediği noktada öteki taraf- genellelikle erkekler- zorla istiyor. Parayla, güçle, yetkilerle... Aşkın bir özelliği var: Geçici. Taraflardan biri “Evet ben sana aşkıtm ama artık değilim, ben gidiyorum” diyebilir. O zaman erkekler kudruyor, “Sen benimsin” diyor.

Bir erkek olarak bunun nedenlerini siz nasıl özetlersiniz?

Bence bunun altında erkeklerin aşık oldukları ya da evlendikleri kadını anneleri yerine koyması var. Şiddet uygulamanın, öldürmenin gerekçesi aşk olamaz. Erkeklerin büyüyememesi, anne kuzusu olması, annesiyle aşık olduğu kadınıla bağlantı kurması aşka bakışımızda ciddi bir sorun yaratıyor.

Bu masaldan ben şunu anladım: Erkekler sevmeyi bilmiyor. Doğru mudur?

E tabii. Bu toplum biraz sakat bir toplum. Erkekliliği sürekli yücelten bir toplumuz. Kadın karşısında yüceltiği nerede? Kadın olmasa sen olmayacaksın. Korku, zayıflık, alttan alta duyulan aşağılık kompleksi, bütün hikâye bu. Aşkla da evlilikte de anne arıyoruz. Oysa o başka biri, kendi tarihi, tercihleri, özgürlüğü kendi kişiliği var.

Aşk Köpeklik kitabınızın hatırladım bu masalı okurken, sizce nasıl bir akrabalığı var iki kitabın?

Aşkı yaşamak çok iyidir ama daha da iyi tarafı geçici olmasıdır.

benimsiyorum ama bunu sadece aşk eleştirisi olmaktan çıkıp insan eleştirisine dönüştürdüm burada. Daha geliştirmiş olduğumu söyleyebilirim. Bu kitap da evet aşk eleştirisi ama daha çok insanlık eleştirisi.

Aşk ve insanlığa hatta aşkın erkeklik üzerindeki etkisine dair düşünmeye çağırın filozofik bir metin gibi okuyabilir miyiz?

Uzman değilim ama 62 yaşında bir insanım. Biraz, evet bu kadim bilgileri anlatmaya çalıştım. Bilgelerin, kahinlerin aşk hakkında söyledikleri hem de Aşk Tanrıçası'nın sözleri çok önemli.

“Evlilik bir tür tutsaklık sözleşmesi”

Evet, tam da o dediğiniz bölümde Aşk Tanrıçası'nın “Beşinize bir tek sevgili gönderdim ki asil seçiminin kadın olduğunu öğrenin diye. Çünkü kadın istemezse, birleşme olmaz. Kadın özgür olmazsa aşk yaşanamaz” sözleri önemli.

Tam da bu. Beş prens bir aşk kenti yapmak istiyor. Erkekler sevdiği kadını bulduklarında birlikte yaşamak, bir ev kurmak yani aşk yuvası yapmak isterler. Fakat maalesef bu masalda da olduğu gibi o ev, yuva bir hapishaneye dönüşür. Bugün de yaşanan budur. Kadın ne toplumda ne evde özgür değil. Kadın eşit değil, kendini var etmek için hep savaşmak zorunda. Sonuç hepimizin mutsuzluğu. Bir ev yerine, aşk yuvası yerine hapishane.

Bugün bir aşk romanı yazsaydınız, çağımızda geçen, çağımızın ilişkî dinamikleriyle... Nasıl olurdu?

Bugün geçmişe oranla ilişkiler daha kolay. Özellikle Batı toplumlarında ve bizim gibi Batılı görünmeye çalışan toplumlarda. Bu aşkın kutsiyetini azaltıyor. Aşk zırt pırt yaşanan bir şey değil. İnsan anca iki üç kere aşık olabilir. Aşkın insanın kendinden vazgeçme durumu olduğunu düşünüyorum. Aynı zamanda kendinin en fazla farkında olduğu dönem. Bence temel duygu değişmiyor ama günümüzdeki ilişkiler. Temel duygularımızdan biridir, istesenez de istemesenez de yaşarsınız.

Aşkın iyi tarafı var mı?

Aşkı yaşamak çok iyidir ama daha da iyi tarafı geçici olmasıdır.

Bir Aşk Masalı / Ahmet Ümit / Yapı Kredi Yayınları / Masal / 256 Sayfa

“Aşkla ‘sencil’ sevgiye inanıyorum”

Bu masaldan aşkı arayan, aşkı bekleyen okura ne kalmalı?

Bence şu kalsın: Ben aşkla “sencil” sevgiye inanıyorum. Bir insana aşksız gerçekten o insanın iyiliğini istememiz lazım. Onun gitme mutlu olma özgürlüğü, sizin kalma ve mutsuz olmanızla rağmen savunmanız gereken bir şey olmalı. Aşık Veysel'in karısı onu bırakıp başka bir adamla kaçacak. Aşık Veysel bunu biliyor bir şekilde. Kadının gideceği kaçacağı gece onun boğçasına para bırakıyor. Benim kafamdaki aşkı çok iyi anlatıyor. Aşk geçer, aşk biter. Biz bilgi insanlar olarak kalacaksak ruhumuz güçlenecekse aşık olduğumuz insan için çaba göstermeliyiz. Ben sana ömrümü verdim, ruhumu verdim denir ama aşk karşılıksız bir şeydir. İnsanlara böyle düşümlerini öneriyorum. Acı verici bir şeydir. İnsanlara acı çekmelerini öneriyorum ama aşk bu.

“40 yılda 25 kitap fena değil galiba”

Bir Aşk Masalı, 25. kitabınız. 25 kitap kulağa nasıl geliyor?

25 kitap deyince ben bir duruyorum, müthiş bir şey. '82'de ilk hikâyemi yazdım, tam 40 yıl oldu ama ilk kitap 89, yani 33 yıldır kitap çıkarıyorum. 40 yılda 25 kitap fena değil galiba.

İlk kitap heyecanı başkadır ama...

1989 yılıydı. Moskova'dan gelişi üç yıl olmuş, yazar olmaya karar vermişim, *Sokağın Zulası* adlı şiir kitabım çıktı. İlk kitabın çıkacak olması kesinlikle 25'inci kitaptan çok daha heyecan vericiydi. Şimdi sen 25 deyince ben de bir durdum.

Çok üretken bir yazarınız...

Evet ama şöyle bir şey var, hani o ilk çünkü heyecanı koruyorum diye bir şey var ya o bende yok. Ama ne oluyor, daha olgun daha eleştirel bakıyorsunuz.

Edebiyatınızda yeniliğe açık olduğunuzu düşünüyor musunuz?

Biz yazarların yarattığı alan özgürlük alanıdır ama aynı zamanda bizim hapishanemizdir. Bir üslup yaratırız ama o üslup aynı zamanda hapishanedir de. Benim oradan çıkmam lazım, başka alanlara gitmem lazım, farklı şeyler anlatmam lazım. Ben sıkılıyorum. Yenilikten korkmam, denemeyi, riske girmeyi seviyorum.